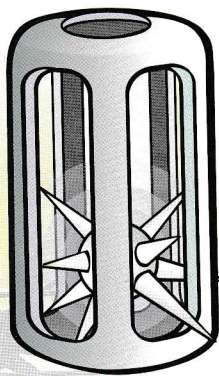

ZA DOBRODRUŽSTVÍM

V nebezpečí

Jaroslav Foglar
Ježek v kleci

Rychlé šípy – tak se pojmenovalo pět kamarádů, kteří spolu zažívali řadu dobrodružství o prázdninách i během školního roku, na výletech do přírody, ale i ve městě. Zajímali se o historii svého města, přitahovaly je události tajemné a dosud nevysvětlené...

„Tak se prý ukázal zase ježek!“ volal Jarka Metelka, když přiběhl do klubovny, kde mělo být právě začato šesté číslo TAM-TAMU. Mírek prudce zdvihl hlavu, skloněnou až dosud nad různými lejstry. „Ježek v kleci? To snad není možné!“ vykřikl pochybovačně i překvapeně zároveň.

„Ano je! Taky jsem tomu nechtěl věřit!“ vykládal Jarka dál. „Ale říkal to Standa Bártů a ten nikdy nelže. Dole u tržnice je toho prý

plno, každý o tom mluví!“

Mírek začal kvapně skládat papíry a všechny potřeby, které zde byly připraveny k výrobě šestého TAM-TAMU, a vzrušením skoro až křičel: „Ale to musíme přesně vyšetřit, co, kde a jak, to bude přece něco pro TAM-TAM! Hned tam jdeme, nechte všeho!“

Jeho spěch a nedočkavost nakazila všechny ostatní. Ale nebylo divu, „ježek v kleci“ byl starý a podivný případ, který nadělal ve městě za minulá léta hodně vzruchu.

Ježek v kleci nebylo žádné zvíře, jak by se snad dalo soudit podle toho zvláštního názvu, který dovedl Rychlé šípy přivést z klidu. Ne – nebylo to docela nic živého! Říkalo se tak jakémusi kovovému pouzdru, které mělo po celém povrchu podélné otvory, jdoucí od jednoho konce pouzdra k druhému. Některý výřez byl skoro neznatelně užší než druhý, jiný opět širší. Také na obou koncích pouzdra bylo po jednom kulatém otvoru. Takový popis se alespoň zachoval.

Uvnitř tohoto podivného neotvíratelného pouzdra byla hvězdice, rovněž kovová, s rohy na všechny strany. Pohybovala se v pouzdře volně, zvonila o ně svými rohy při každém vzetí do ruky, ale nebylo možné, aby úzkými otvory prošla z pouzdra ven. Bylo to na-prosto vyloučené.

A přece se prý občas hvězdice dostávala ze svého kovového vězení ven! Když se jisté rohy hvězdice zaměřily k určitým otvorům v pouzdře a všelijak nakláněly a vytáčely v různých úhlech, zatímco ostatní rohy hvězdice chvílemi vyčnívaly z pouzdra jinými otvory ven, podařilo se hvězdici jedním z otvorů pouzdra hladce vyklouznout ven a podobným způsobem se opět dostat zpět!

Tento hlavolam, vzácný starožitný kousek neznámého kovodělníka, byl jistě stvořen pro třibení a pěstování trpělivosti. Jiný účel se mu nepřikládal. Kdysi, prý před mnoha lety, žil v městě podivný hoch, Jan Tleskač, jemuž ježek v kleci patřil. A ten jediný prý uměl dostat hvězdici z pouzdra ven. I někteří otcové nynějších hochů o tom vyprávěli.

Pak ten podivný chlapík zmizel. Snad se odstěhoval, snad umřel – to se v ústním podání nedochovalo. A s ním zmizel i hlavolam. Potom se prý po letech ježek v kleci ještě někde objevil, snad ho vykopali v zemi při přestavbě nějakého dvorku nebo při čištění

podstřešních púd, a bylo o něj svedeno několik velikých bitev mezi tehdejšími Druhostraníky a hochy ze Stínadel, kteří si říkali a dodnes říkají Vontové.

Za živého hovorů cesta Rychlým šípům ztelně ubíhala. Široké, nové ulice se zvolna úžily a jejich vzhled se měnil. Hoši přicházeli do starších částí města. Tady někde je již tržnice, pak přijde ještě Rozdělovací třída, po ní jezdí tramvaj – a za touto poslední živou a širokou ulicí už je bludiště uliček, zákoutí, krytých průchodů, dvorků a tichých náměstíček. To jsou Stínadla!

Hoši teď míjeli skupinky chlapců i děvčat, vzrušeně rokujících. A z úryvků jejich hovorů vždy poznávali, že se mluví o jezkovi. Zde, v těsném sousedství Stínadel, která si v minulosti dělala na ten podivný předmět takové právo, bylo vzrušení nad jeho objevením větší, než snad bude výše na Druhé straně, až se tam ta zpráva rozletí.

„Podívejte – tam – tam asi něco bude!“ zvolal náhle Jindra Hojer a ukazoval do rohu malého náměstíčka. U šedivé vysoké zdi bez oken se kupil hlouček hochů a dívek. Všichni se zřejmě na něco dívali.

Rychlé šípy tam zamířily. Hoši šli zvolna, nenápadně. Nechtěli vzbudit pozornost.

Skoro neznatelně se vmísili do hloučku. Všechny hned upoutala křídová kresba na zdi. Znázorňovala ježka v kleci tak, jak se o jeho vzhledu vždy vyprávělo.

„A nevíte, kdo to tady namaloval?“ ptal se Mirek nejbližší stojících hochů.

Jeden z hochů se na Mirka útrpně zadíval, ale jiný měl větší náladu do řeči. „Taky bychom to rádi věděli... To má být ten jezek v kleci – víte? Včera to tu ještě nebylo. Je to jako nějaké znamení. A ve Stínadlech se něco děje! Tam je teď líp nejt!“

„Nikdo mně nemůže zabránit, abych nešel tam, kam chci,“ pravil klidně Mirek. „Ale říkalo se, že prý se jezek tady někde objevil! Kde to bylo? U koho?“

Výřečný chlapík se posměšně zasmál. „Snad sis, člověče, nemyslel, že tu ježka nosili v ulicích na talíři! Ten už se asi neobjeví nikdy! Ale tady se ukázal – na zdi! Tři roky nebo jak dlouho si na něj nikdo nevzpomněl – a najednou je tu jeho podobizna. To něco znamená!“

Mirek se zvolna odtrhl od hloučku a to bylo znamením i pro ostatní Rychlé šípy. Hoši ho následovali.

Kdybych to věděl, že se jezek ukázal jen v kresbě na zdi,“ pravil Mirek zklamaně, „ani bych se sem nenamáhal!“

Také ostatní se zdáli být trochu zklamaní, ale Jarka přišel s dobrým návrhem.

„Nevadí, máme krásný námět do TAM-TAMU. Můžeme tam vypsát podrobnou historii ježka, alespoň vše, co o něm víme. Vidíte přece, co řečí a rámusu způsobila už jen jeho kresba na zdi!“

„A snad bychom se tady mohli o jezkovi ještě něco dovědět,“ přišel s nápadem Rychlonožka.

Zamířili hlouběji do ulic, směrem ke Stínadlům.

Až pak došli na malé náměstíčko, ztichlé v záři zapadajícího slunce a skoro liduprázdné. Jen tam vzadu, na schůdcích, které vedly do starobylého domu, seděl podivný stařík vrásčité tváře. Chvillemi se zdálo, že spí, protože měl zavřené oči. Ale pak je zase ospale otevřel a hleděl nepřítomně do žluté záře podzimního slunce.

Podle čeho byla pojmenována městská čtvrť Stínadla?

Komiks Rychlé šipy spisovatele Jaroslava Foglára a kreslíře Jana Fischera z 2. pol. 30. let 20. století

RYCHLÉ ŠIPY A JEŽEK V KLECI

NENÍ HOCHA ANI DĚVČETE, KTERÝ BY NETOUIŽILI MÍT JEŽKA V KLECI, TEN PODIVNÝ HLAVOLAMU. JISTÁ FIRMA ZAČALA TĚDY VYRABĚT ALESPŇ NAPodobENINY TOHOTO HLAVOLAMU A VYPSALA SOUŤEŽ O TO KDO DŘÍVE JEŽKA Z KLECE VYJME. A TĚTO SOUŤEŽE SE TÝKÁ DNEŠNÍ DOBRODRUŽSTVÍ RYCHLÝCH ŠIPŮ, KTERÉ JIŽ V ROMÁNU PRO JEŽKA V KLECI ZAŽILY ÚŽASNÉ PŘÍHODY.

KOUKĚJTE, CO TO Z TOHO AUTA VYPADLO?! JAK TO IDU RYCHLE SEBRAT, PROHLÉDNEME TO!

PRO PĚT RAN DO HLAVY, VĚDYŤ TO JE TA NAPodobENINA JEŽKA V KLECI, KTERÁ SE BUDE PRODÁVAT AŽ PŘÍŠTÍ MĚSÍC! JSME PRVNÍ, KTERÝM SE JEŽKA Z KLECE VYSE DOSTALA DO RUKOU!

MÁME TĚDY PŘEDE VŠEMI ČTENÁŘI HLASATELE ÚŽASNÝ NÁSKOK PŘI HLEDÁNÍ ZPŮSOBU, KTERÝM JE MOŽNÉ JEŽKA Z KLECE VYDAT. POZIŠTE, DÁME SE DO VYNDÁVÁNÍ HNEĎ!

V PŮL DRUHÉ JSME JEŽKA NASHLI, TEĎ JE SKORO ŠEST HODIN, A JEŠTĚ OSMĚ TÍM NEHNULI! TAKLE V TĚ JEŽKOVĚ SOUŤEŽI SŮVA VYHRÁDEME!

JEDINĚ RYCHLÉ ŠIPY BY NÁM SNAD MOHLY PROZRADIT, JAK JEŽKA DOSTAT VEN. MUSÍME TO Z NICH NĚJAK VYMÁMIT!

SNAD SE NA TO NACHYTÍ A PŘÍJDOU! PAK UŽ BUDE PRÁCE LEHKÁ!

TOHO BAČITANA NEZNÁM! ALE NEBOJME A V MÍČOVĚM KOUTĚ JE TO JAKO VE SLEPE ULIČE VE STHADLEH! ZASKOČILI NÁS TAM, NEMŮZEME VEN! JE ŠTÁT!

Rychlé šipy! Koupíte se sítina ve tři hodiny přeladění do Miconello kvarta. Pětina páne něco vyplatíte!

PROZRAĎTE NÁM, JAK SE DOSTÁVÁ JEŽEK Z KLECE VEN! RECEPŤU Z ROMÁNU NA TO NELZE POUŽÍT!

VY MÁTE TU NAPodobENINU JEŽKA, A K TĚ NÁM ZPŮSOB VYDÍMÁ - NI NĚM ZNÁMÝ!

ŽADNĚ VÝMLUVY NECHCI SLYŠET! HODINU VÁM DÁVÁME ČAS NA NALEZENÍ ZPŮSOBU, JAK DOSTAT JEŽKA VEN! ČEKÁME U VEHODU DO MÍČOVĚHO KOUTA!

HODINA JE SKORO PŮLDOU DAKO VYDĚJTE, JAK A NE DOSTAT JEŽKA VEN! TO JE ÚPLNĚ MARNÉ!

TAK NÁM TO ASPOŇ - HIM - BATS - O TAKOVÝCH PĚT ŠEST HODIN PRODLUŽTE!

NEPŮVIDĚJ BAČORKY! KOUKĚJ MAZAT ZPÁTKY A AT UŽ JE JEŽEK VENKU, NEBO BUDE S VÁMI ZLE! JEŠTĚ MÁTE 14-MINUT ČASU!

MUSÍME UNIKNOUT ZA KAŽDOU CENU! ROZBĚHNEME SE PRUDE K NĚM, SNAD DO PĚKNĚ PRORAZÍME!

MUSÍME UNIKNOUT ZA KAŽDOU CENU! ROZBĚHNEME SE PRUDE K NĚM, SNAD DO PĚKNĚ PRORAZÍME!

HURÁ, HURÁ, UHÁKÁÁÁÁ! !!!!!

POZOR, POZOR, CHĚJÍ UPREHNOUT I S JEŽKEM!

NEJEN PRAVÝ JEŽEK V KLECI ZE STÍNADEI HLAVOLAM MRTVĚHO JANA TIESKAČE, NYBRŽ I JEHO PRODÁVÁNÁ NAPodobENINA DOSTÁVÁ RYCHLÉ ŠIPY DO PĚKNĚ KAŠE. JAK SE Z NÍ DOSTANOU? SLEDUJTE PŘÍBĚH NA DALŠÍ STRÁNCE!

„Dobrý den, pane,“ pozdravil uctivě Mirek, „rádi bychom se vás zeptali, jestli nevíte něco o ježkovi v kleci! Víte – to byl takový...“

„Ale vím, vím hochu,“ mávl unaveně rukou stařík. Znáš tu věčičku dobře, vždyť jsem ji tolikrát viděl!“

„Vy jste ji viděl?“ vyjekl s údivem Rychlonožka. „Kdy a kde?“

„Mohl byste nám o tom něco povědět? Velmi nás to vše zajímá,“ prosil Mirek.

„Božínku, jak bych nemohl –“ pousmál se trochu samolibě stařík. „Znal jsem přece toho chlapce tak dobře! Vždyť zvonil u nás v kostele svatého Jakuba na věži. Víte, byl jsem tam mnoho let kostelníkem. Je to ve Stínadlech. Teď je ten kostel už zrušený, uzavřený...”

To je velmi dávno, když toho chlapce našli jednoho rána na ulici. Tehdy byl asi dvouletý a nikdo ho neznal, nikdo se k němu nehlásil. Jen jednu věc u něho našli: byla to podivná železná hračka, hvězdice v železném pouzdru. Nechali mu ji a dali chlapce do obecního sirotčince. Úředně mu bylo dáno jméno Jan Tleskač.

Když mu bylo čtrnáct let, dali ho do péče jistého zámečnického mistra ve Stínadlech.

U toho se měl vyučit řemeslu. Jenda se k tomu dobře hodil. Byl to takový divný chlapec. S kamarády moc nechodil, jenom pořád něco sám kutil, všelico zdokonaloval, spravoval hodiny a v jednom dvorku měl vypůjčený dřevník, takovou kůlnu, kde si docela zřídil svou malou dílničku. Tam pořád něco robil, řezal, piloval, nikoho tam nepouštěl.

A svou divnou železnou hračku s sebou pořád nosil. Uměl z ní hvězdu dostat. Nikomu jinému se to nikdy nepodařilo. Ale on to dokázal! Co se ho chlapci a děvčata ve Stínadlech naprosili, aby jim prozradil, jak hvězdicí kroutí, aby vyšla ven! Nikdy neřekl! Taký měl svůj notýsek, takový deník, a do něj si každý den psal. I všelijaké výpočty a kresby jsem tam jednou u něj viděl. Ještě v ten den, kdy se stala ta strašná věc, si do něj psal!

Bylo to hrozné neštěstí. Toho večera šel jako obvykle na věž zvonit. Viděl jsem na něm, že je nějaký rozčilený. Řekl mně, že se pohádal s mistrem, jako už mnohokrát předtím. Vidím ho před sebou tak, jako by to bylo včera. Z kapsy mu čouhal jeho deník. V ruce držel to pouzdro, jeho ruce v rozčilení z něj prudce vykrucovaly hvězdu a zase ji tam vracely, aniž by se na ni díval. Já ho uklidňoval. Nakonec odešel s úsměvem nahoru na věž. A to bylo naposledy, kdy jsem ho viděl živého!“

„Naposledy?“ vydechl teď vzrušeně Jarka. „To se mu něco stalo?“

„Ano,“ pravil tiše starý kostelník. „Slyšel jsem ho ještě, jak začal zvonit. Zvonění bylo nesprávné. Zvon neměl patřičný pohyb, rytmus. A pak zvonění náhle a předčasně ustalo. Běžel jsem nahoru na věž. Ale chlapec tam nebyl. Jen zvon se tiše, už bez úderů, houpal. Pohlédl jsem přes zábradlí dolů na dno věže – a tam, hrůza na to pomyslet ještě teď, jsem viděl jeho rozbité tělo ležet na schodech do podvěží. Způsobil jsem poplach, hned bylo plno lidí kolem, i Jendův mistr byl mezi nimi. Asi mu tu zprávu někdo rychle donesl. Chlapec byl mrtev. V ruce svíral křečovitě svou železnou hvězdicí. Nikdy se vlastně s celou určitostí nevysvětlilo, co se stalo.“

Pak Jendu Tleskače pohřbili. Brzy se na něj zapomělo a železný hlavolam nějak zmizel při úředním vyšetřování. Několikrát se potom ještě objevil mezi hochy ve Stínadlech, aspoň se tak říkalo. Teď už je nadobro ztracený.

Taky Tleskačův deník se nenašel. Pamatuju se, že s ním šel tehdy naposledy nahoru do věže, dole ale už sešit u sebe neměl –“

Ve svatojakubské věži

Hluboký stín pohltil Rychlé šípy, když došly k opuštěnému kostelu. Stál stranou všeho živého ruchu a proti tmavému nebi čněla jeho vysoká věž jako ohromný černý vykřičník.

„Tak bychom tady byli,“ zašeptal Jarka. „Ale jak dovnitř?“ Těžká dubová vrata totiž uzavíral ohromný visací zámek.

ZA DOBRODRUŽTVÍM

„Obejdeme kostel dvěma směry,“ navrhl Mírek. „Sejdeme se zase zde u vrat. Snad najdeme vhodnou cestu dovnitř!“ Vydal se pak s Rychlonožkou nalevo, zatímco Jindra a Jarka šli směrem opačným.

Ilustrace Marko Čermáka

Kostel měl skoro kulatou základnu, s mnohými výběžky a několika postranními schodišti. Dveře i dvířka byly zavřeny všude, ale když se hoši opět sešli u hlavních vrat, podávali Jarka s Jindrou zprávu: „Půjde to! Když nás někoho ale vysadí! Oknem! Není tam mříž ani sklo.“

Vrhli slabý proud světla do okna. Uvnitř věže byla pod oknem dřevěná podlaha, a když se tam oknem hoši dostali a rozsvítili baterky, shledali, že stojí na jakémsi ochozu nad prostory opuštěného chrámu. Starý zatuchlý vzduch, podobný sklepnímu, je ovanul.

Napravo ochoz končil v prázdnou, a tak hoši kráčeli doleva od okna, po vrzajících prknech. Ať se namáhali sebevíce, nebylo možné jít zcela tiše.

Potom ochoz také zde končil, ale byla tu zeď s dveřmi. Chvilí stáli bezradně před nimi, potom však Mírek odvážně stiskl kliku. S nářikavým skřípnutím se otevřely. Skřípot letěl tmavými prostory.

„Proboha – pryč – rychle pryč –“ vykřikl vyplašeně Rychlonožka. Vzápětí po otevření dveří cosi proti nim ze tmy vyrazilo.

Polekali se všichni, ale byl to jen netopýr. Za dveřmi objevili dřevěné schody. Byly úzké a točité. Otáčely se spirálovitě kolem neviditelné osy, kterou tvořila problubeň, tmavá prázdnota.

„To jsou schody jako do nebe!“ utrousil poznámku Rychlonožka, ale nikomu nebylo do smíchu. Srdce hochům bušila rozčilením. Občas jim ulpěla na tvářích silná stará pavučina, prosycená sazemi a prachem. A schodů bylo hodně! Točily se výš a výše, chráněny od tmavé hlubiny chatrným zábradlím.

„Jan Tleskač tady chodil každý den!“ odpověděl mu Mírek. „A k tomu dvakrát! Ráno a večer!“

„Cože? Ty myslíš, že –“

„Ano! Vím to určitě! Jdeme na zvonici, ze které se takovým nevysvětlitelným způsobem zřítíl!“

Hochy po těch slovech až zamrazilo. Vědomí, že krácejí místy, kudy procházel ten, jehož smrt zastírala rouška tajemství, a kudy stoupal ještě několik minut před svým koncem, dosud zdravý a silný, jimi otrásl.

Mlčky došli až na konec schodů, trochu udýchaní tím dlouhým výstupem. Zastavili se na malé dřevěné plošině, jakémisi lešení, obehnaném po celém obvodu zábradlím. Za ním byla tma. Mírek opatrně přistoupil až k zábradlí a vyzval hochy: „Posviťte dolů!“

Proud světla ze čtyř silných baterek projel tmou a dopadl matně až dolů, dolů, do úžasné hloubky. „Ano, tady to bylo!“ řekl Mírek určitě. „Podívejte se, tady ho máte –“ Ukázal potom před sebe. „Je to všechno tak, jak nám to starý kostelník vyprávěl!“ Nad Mirkovou hlavou visel silný zpuchřelý provaz, zvon byl již dávno snesen z věže.

Ano – nebylo pochyb, zde bylo to místo, kde podivný chlapec Jan Tleskač trávil poslední okamžiky svého krátkého života, než jeho tělo prolétlo tou úděsnou prohlubní. Rychlé šípy uchvátilo pohnutí. Oči všech čtyř chlapců byly jako přitahovány k ohmatanému konci provazu, jehož se držely Tleskačovy ruce, dříve než sklouzly...

„Ale teď rychle!“ vyrušil hochy z přemítání Mirek. „Máme tu přece něco nalézt – ne?“ Plošina byla velmi prostranná a spočívaly na ní základní trámy krovu. Bylo zde plno úlomků střešních tašek, hromady prachu a zase nějaké hobliny, spečené v šedé chuchvalce.

Jindra s Rychlonožkou kutili něco na druhém konci plošiny a Jarka – shýbnutý – se zabýval jejím zkoumáním až zcela vzadu, kde se k ní již skláněla střecha věže. Objevil tam nějaké staré natěračské hrnce a dávno ztvrdlé štětce.

Mirek zůstal v polovině mezi začátkem plošiny a Jarkou.

Chvilí bezmyšlenkovitě kreslil špičkou nohy v husté vrstvě prachu mezi střepinami tašek. Pak vyhrabal z prachu nějaké zažloutlé papíry. Byly to jakési noviny, staré snad desítky let. Některé byly celé, jiné roztrhané.

A ještě tam byly nějaké papíry! Nebyly potištěné. Mirek je zvedl a oklepával z nich prach.

Hoši si Mirka povšimli, až když jim bylo nápadné jeho dlouhé mlčení. Svítil baterkou těsně u papírů a přibližoval je až k očím.

„Mirku –“ zavolal znepokojeně Jarka, „co máš? Co jsi našel? Stojíš tam jako zkamenělý!“

Vrhli se k němu, ale Mirek zůstával dále němý. Oči měl rozšířené, tváře pobledlé rozčilením.

„Vypadá to – – hleďte – tady jsem – – našel jsem asi Tleskačův deník – – víte?“

Z knihy Záhada hlavolamu

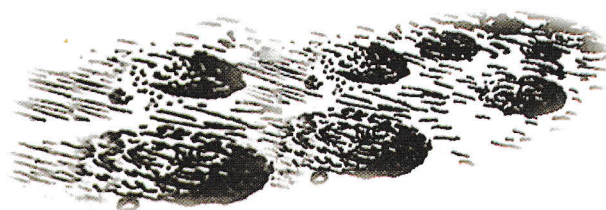
ochoz – vyvýšené místo, plocha na zdech stavby, po které se dá chodit, původně chodník na středověkých hradních nebo městských hradbách, sloužil pro obchůzky stráží

Ilustrace Marko Čermáka

Arthur Ransome Šlápěje v bahně

*Parta kamarádů podnikla prázdninovou lodní výpravu.
Při pobřeží objevují nejen neznámé krajiny...*

Vyšli z tábora a zpočátku postupovali po hrázi jenom docela pomaličku, protože Sindibád věru nebyl zvlášť rychlý cestovatel. Pobíhal sem a tam v nízké trávě, krčil nos a ke všemu přičichával a pak se zas vrátil a čenichal znovu. Trochu rychleji byl ochoten šlapat jedině tehdy, když někdo šel pozpátku před ním. „Jestli se vůbec chceme někam dostat, tak ho radši poneseme,“ rozhodla po chvíli Titty a vzala kotě do náručí.

Přiliv teprve začínal, takže v průlivu nebylo vidět vodu, ale Titty přesto rozeznala, kudy průliv vede, a zakreslila ho přerušovanou čarou do mapy. Až voda stoupne a vyplují zase na Čarodějovi, zakreslí si průzkumníci průliv pořádně.

„Není ještě vidět divochy?“ ptala se Bridget, když zase vykročily a Titty se s kotětem na rameni rozhlížela dalekohledem po ostrově.

„Ne,“ odpověděla Titty.